

תקציבים הולכים ונעלמים

הממשלה מתעלמת מתפקיד המדינה בפתרון בעיות הסביבה המחמירות

מאת אלונה שפר (קארו)

ממשלת ישראל נוקטת מדיניות המונעת הקצאת משאבים ראויים לטיפול בהידרדרות החמורה של איכות האוויר והמים בארץ ובזיהום הקרקע שלנו. ניתוח כלכלי של תקציב המדינה שביצע "חיים וסביבה" - ארגון הגג של ארגוני הסביבה - מלמד כי בעוד ידה האחת של הממשלה מתמרצת מפעלים גם אם הם מזהמים, ואינה מעודדת תעשייה נקיה, היד השנייה מקצצת עד חורמה בתקציבו הזעיר ממילא של המשרד לאיכות הסביבה.

הקיצוץ בתקציב המשרד לאיכות הסביבה בשנים האחרונות היה כה עמוק, עד כי בקושי נותר לו תקציב לביצוע ניטור במפעלים לבדיקת רמת הזיהומים. אין כסף לביצוע אכיפה מינימלית, ואין מימון לפקחים שיבדקו אם מפעלים אכן עומדים בתנאי רישיונות העסק שלהם. תקציב ניטור האוויר הארצי קטן במונחים ריאליים ביותר ממחצית במשך חמש שנים, ויהיה ב-2.5 מיליון שקלים בלבד. תקציב יחידת הפיקוח קטן בתקופה זו ביותר מ-50%, ויהיה בשנת 2005 רבע מיליון שקלים בלבד. גם תקציב היחידה לרישוי עסקים במשרד לאיכות הסביבה קטן בשיעור דומה, ובשנה הקרובה יעמוד על הסכום המגוחך של 78 אלף שקלים.

בנוסף, החלטת הממשלה לקבוע תוכנית אסטרטגית לפיתוח בר קיימא, שהתקבלה אשתקד במטרה להעלות את ישראל על מסלול של פיתוח בר קיימא ולתת מענה מערכתית לבעיות הסביבתיות, לא זכתה לביטוי תקציבי כלשהו בתקציב 2005 העומד להיות מאושר בכנסת בימים הקרובים.

בימים אלה פורסם "דו"ח העוני הסביבתי" השני. מטרת הדו"ח היא להעלות את הבעיות הסביבתיות החמורות שמהן סובלת ישראל על סדר היום הציבורי. הפרסום נעשה מתוך ציפייה שהצגת פומבית של הבעיות תפעיל לחץ על מקבלי ההחלטות בממשלת ישראל לנקוט אמצעים שיביאו לפתרון הבעיה, או לפחות לצמצומה.

הנחת המוצא של פרסום הדו"ח היא, שלמדינה יש תפקיד חשוב ומרכזי בפעולה לטיפול במשבר הסביבתי ולחיסולו. הדו"ח זכה לחשיפה התקשורתית הראויה, ובשבוע הקרוב אף יתקיימו דיונים בכנסת ואולי אף יוגשו הצעות אי אמון. אולם לדיונים בכנסת יש בדרך כלל ערך סמלי בלבד, שכן לרוב אין הם מסתיימים בתוצאות מעשיות.

החשש הוא, כי עם שוך גל הפרסומים, האורך בדרך כלל ימים ספורים, תשוב מדינת ישראל לשגרת יומה ולשגרת הזיהומים הסביבתיים. זאת משום שהנחת המוצא בדבר תפקידה המרכזי של המדינה בטיפול במשבר הסביבתי אינה מקובלת על ממשלת ישראל ואינה עולה בקנה אחד עם מדיניותה הכלכלית הנוכחית, הגורסת התערבות מינימלית בשוק ומתן הגנה מינימלית לאיכות הסביבה.

מדיניותה הכלכלית של הממשלה, המיטיבה עם בעלי ההון ומפקירה את בריאות הציבור ואת איכות הסביבה, מייצרת את המשבר הסביבתי ומונעת את הטיפול הדחוף שהוא מחייב. אסור למקבלי ההחלטות בכנסת לצאת ידי חובה רק בצקצוק שפתיים ובקיום עוד דיון בזיהומים החמורים, שהם סימפטומים של אותו משבר. חובה עליהם להקצות לאלתר משאבים ראויים לאכיפה הולמת, לתמרוץ התעשייה ולטיפול בזיהום.

המשימה הראשונה שבפניה עומד השר החדש שייכנס למשרד לאיכות הסביבה בימים הקרובים היא למנוע שתקציב 2005 יחסל לחלוטין את יכולתו של המשרד להתמודד באופן מעשי עם הבעיות הסביבתיות החמורות של ישראל. ולא, הדו"ח הבא יסקף תמונת מצב חמורה אף יותר.

הכותבת היא מנכ"לית "חיים וסביבה" ועורכת דין בתחום איכות הסביבה

כל הזכויות שמורות, "הארץ" ©

סגור חלון